

Sygn. akt I CSK 867/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z wniosku A. B.
z udziałem T. M.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 3 marca 2021 r., sygn. akt II Ca 2128/20,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od T. M. na rzecz A. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestniczka postępowania T. M. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 3 marca 2021 r., oddalającego jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie z 9 lipca 2020 r. w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po O. i A. B.. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołała się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wskazała, że Sąd drugiej instancji naruszył przepisy prawa materialnego (art. 926 § 1 w zw. z art. 931 § 2 w zw. z art. 948 § 1 k.c.) i w konsekwencji nie uwzględnił, że następcą prawnym po M. B. - zmarłym synu spadkodawców – jest dziedziczka po nim na podstawie testamentu M. C., która powinna być uczestnikiem postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* dla każdego prawnika, który bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r. I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Argumentacja skarżącej zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przekonuje, że Sąd Okręgowy naruszył prawo materialne w sposób, który *prima facie* przekłada się na konieczność uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Skarżąca nie wykazała, że zastosowanie powołanych w zarzutach kasacyjnych przepisów prawa, których naruszenie miałoby wskazywać na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, było oczywiście błędne lub doprowadziło to tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy.

Ocena i stanowisko Sądu Okręgowego mieszczą się w granicach przyznanej sądowi swobody i nie prowadzi do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona. Stwierdzenie, że spadek po M. B. - zmarłym wcześniej synu spadkodawców – jako spadkobierca testamentowy nabyła M. C. oraz fakt wydziedziczenia przez niego syna (wnioskodawca), jest irrelevantne dla określenia porządku dziedziczenia na podstawie art. 931 § 2 k.c. Przepis ten otwiera zstępnym dziecka spadkobiercy, który nie dożył otwarcia spadku, bezpośrednią i własną drogę do dziedziczenia po jego rodzicach (dziedziczenie przez wnuków). Wnuki spadkodawcy w takiej sytuacji dochodzą do spadku prawem własnym, bezpośrednio po spadkodawcy, a nie po swoim wstępnym. Ich dziedziczenie uzależnione jest od istnienia przesłanek dziedziczenia takiego zstępnego w stosunku do spadkodawcy, nie zaś względem swego bezpośrednio przodka (zob. postanowienia SN z: 15 czerwca 2016 r., II CSK 529/15; 6 lipca 2005 r., III CK 637/04).

Ubocznie należy zauważyć, że powołując podstawę prawną wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uczestniczka wskazała również art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., co może sugerować wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Jednakże brak jakakolwiek argumentacji prawnej, uzasadniającej taką przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ogranicza rozważania wyłącznie do przyczyny przedsądu, wyrażnie przez skarżącą uzasadnionej.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie

znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie z art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 520 § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz § 6 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).

[as]